

Klima- og miljødepartementet

Deres ref.

23/5569

Vår ref.

Saksbehandler

Janita Arhaug, 922 50 970

Dato

04.12.2023

23/5569 innspill til natur- og klimameldinger - Innspill fra Sør-Norges Fiskarlag

Det vises til at Regjeringen i løpet av 2024 skal legge fram en stortingsmelding om naturmangfold for å følge opp den nye internasjonale naturavtalen, og en stortingsmelding om klima for perioden fram mot 2035 på veien mot lavutslippssamfunnet i 2050. Meldingene skal omhandle natur og klima i hele Norge, både på land og i havet.

Klima- og miljødepartementet som leder arbeidet med begge meldinger inviterte til felles innspills møte for stortingsmeldingene i Bergen 27. november. Sør-Norges Fiskarlag takker for muligheten til å gi våre innspill. I tillegg til vårt muntlige innspill i møtet 27. november, ønsker med dette også å levere et skriftlig innspill.

SNF er ett av tre medlemslag under paraplyen til Norges Fiskarlag, Norges største interesseorganisasjon for fiskere. Vi har medlemmer som representerer både båteiere og mannskap, med fiskere fra de minste kystfartøy til store havgående fartøy. Helt siden Fiskarlaget ble etablert i 1926 har Norges Fiskarlag vært en spydspiss i utviklingen av norsk fiskerinæring. Vi mener at for å nå natur- og klimamålene i 2050, må noen sentrale grep tas:

For det første må vi se **natur- og klimamålene i sammenheng**. Vi må forstå de ulike inngrepene og endringene i naturen som en helhet. Myndighetene må jobbe tett sammen med næringen for å sikre en gjensidig forståelse. Bare slik kan vi til 2050 ha fått frem miljøvennlige og økonomisk bærekraftige næringer som opererer i pakt med naturen.

For å nå målene understreker vi nødvendigheten av rammebetingelser og forutsigbarhet som ikke hindrer, men heller **stimulerer til fornying innen fiskeflåten og slik støtter utviklingen av næringen**.

Avgifter og krav må ha en reell effekt. Dersom det ikke finnes teknologi for å få ned utslipp så har ikke straff i form av avgifter noen effekt. Gode samarbeidsløsninger mellom næring og myndigheter, som NOx fondet og måten det gav konkrete måltall på reduserte utslipp, er veien å gå.

Vern av miljø og **utnyttelse av naturens ressurser** må **også** ses i sammenheng. Dette inkluderer tilrettelegging for gode løsninger for ivaretagelse av råstoff om bord og på land, miljøvennlig infrastruktur for godstransport, og etablering av flere miljøstasjoner langs kysten.

Når det kommer til vernetiltak ønsker vi også å påpeke at det har lite for seg å forby yrkesfiske i Oslofjorden når omtrent 90% av fangsten i fjorden tas av fritidsfiskere.

Med tanke på utfordringene knyttet til arealbruksendringer, insisterer vi på behovet for en **helhetlig arealforvaltningsplan** som tar hensyn til påvirkningsbildet på tvers av sektorer.

Når det gjelder internasjonalt samarbeid må vi styrke vår posisjon innenfor bærekraftig fiskeriforvaltning. Vi må tilstrebe bedre avtaler om soneadgang i andre lands soner for bestander vi forvalter i fellesskap. Slik kan vi ta fisken der den er tilgjengelig, og unngå unødig drivstoff forbruk. Vi må også oppnå internasjonal aksept for vår fangstpraksis knyttet til utnyttelse av sjøpattedyr.

Myndighetene må legge til rette for økt forskning på **naturmangfoldet i havet**, utvikling av skånsomme fangstmetoder og **ny kunnskap** om fiskebestander. Vi trenger en styrking av forskningsinstitusjoner, og spesielt Havforskningsinstituttet.

Sør-Norges Fiskerlag understreker vi at det er avgjørende å prioritere **realistiske og gjennomførbare** mål og tiltak for å oppnå både legitimitet og aksept i fiskerinæringa og i samfunnet ellers.

KLD har spesielt bedt om innspill til 9 spørsmål, og våre svar følger under her:

1. Når vi i 2050 har nådd natur- og klimamål, hva er de tre viktigste grepene som ble gjort i dag for å komme dit?

- a) Natur og klimamålene har blitt koblet tettere og blir sett i sammenheng.
- b) Myndighetene og fiskerinæringa har jobbet tettere sammen i forståelse med hverandre. Fiskerinæringa er avhengig av samarbeid og kunnskapsdeling sammen med og på tvers av fagområder og sektormyndighetene.
- c) Fiskerinæringen driver verdiskaping og høsting av overskuddet av naturressurser i sjøarealene. Vi har fått mer miljøvennlige og økonomisk bærekraftige næringer som lever i pakt med hverandre.

2. Hvilke viktige rammer og hensyn må de to meldingene ha med seg fra ditt ståsted?

De økonomiske og tekniske rammeverkene som iverksettes må stimulere til fornying og være til nytte, ikke til hinder, for utviklinga av fiskeflåten.

Vern av miljø, og utnyttelse av naturens ressurser må sees i sammenheng. Naturen må forvaltes og utnyttes med langsiktige perspektiv, det samme gjelder ressursene i havet.

En må se små og store næringsaktører i sammenheng. Alle har sin unike posisjon og funksjon. Vi skal leve med hverandre, ikke på tross av hverandre.

Infrastrukturen må bli bedre med miljøvennlige og fremtidsrettede løsninger på sjø og land.

Fiskerinæringa har sin arbeidsplass til sjøs og er dermed avhengig av rene og sunne sjøområder. Vår næring bidrar gjerne til å rydde opp etter egne og andres synder i havet. Miljøstasjoner må være tilgjengelig langs hele kysten for å ta vare på og destruere miljøfarlig avfall, gratis for de som rydder.

3. Arealbruksendringer er en stor utfordring både for natur og klima. Hva bør meldingene legge frem for å sikre at arealbruken fremover bidrar til at vi når natur- og klimamålene?

Vi må ha en helhetlig arealforvaltning, der en ser på hele påvirkningsbildet i stedet for en sektorbasert tilnærming. Vi må se ulike næringer og tiltak i sammenheng.

Sektorregelverk må samkjøres og myndighetene må jobbe sammen for heilhetlig forvaltning og fremtidsrettet utvikling. Samtidig må det lyttes til fiskerinæringas behov og viktige gyte-, oppvekst- og fiskeområde må ivaretas.

Det må bevilges midler til uavhengig forskning på effekter fra nye/etablerte næringer, effekter av klimaendringer på livet i sjø, eventuelle nye arter som følge av temperaturendringer og fiskerinæringas framtidige arealbehov som følge av dette.

4. Internasjonalt samarbeid er nødvendig og viktig for å løse klima- og naturkrise. Hvordan kan internasjonalt samarbeid styrkes på klima- og naturområdet i årene fremover?

Det internasjonale samarbeidet kan styrkes på klima- og naturvernområdet på flere måter i årene fremover. Vi har en god fiskeriforvaltning, og gode internasjonale samarbeid. Vi har erfaring og kunnskap som gjør at vi kan og bør ligge i front når det gjelder å utnytte ressursene i havet på en måte som trykker fremtiden for kommende generasjoner. Dette forplikter.

Myndighetene er forsiktige når det gjelder å legge til rette for deler av havnæringene, f.eks. for utnyttelse av sjøpattedyr, som sel og hval. Vi trenger internasjonal aksept for at dette er lovlige og bærekraftige fiskeri. Slik det er i dag tas ikke kvotene for hverken sel eller hval på grunn av manglende markedsadgang. Myndighetene må i større grad bidra til å bedre markedsadgangen for disse bærekraftige forvalta, klimavennlige og sunne råvarene. Behovet for markedsadgang gjelder også for gjenoppbygde bestander som makrellstørje og pigghå.

Yrkesfisket er strengt regulert basert på økosystembasert og kunnskapsbasert forvaltning. Som en verdensledende fiskerinasjon må vi dele av våre erfaringer og kunnskap, dette gjelder også når det kommer til hvordan utnytte havet og dets ressurser. Vi har forbud mot bruk av fangstmetoder som skader havbunnen, mens disse i andre deler av verden er normen. Bunnskraping av haneskjell er et godt eksempel på dette.

Vi må få en internasjonal felles forståelse for redskapsbruk og kvoter for å høste bærekraftig for fremtiden. Det er ingen tvil om at det må utvikles mer skånsomme redskap både hos oss, og internasjonalt. Myndighetene må legge til rette for forskning og utvikling av fremtidsrettede redskap i dialog med fiskerinæringa.

Vi fisker på fiskebestander som vandrer mellom lands soner. Det er derfor viktig å inngå avtaler om gjensidig sonetilgang med fiskerinasjoner som vi forvalter felles bestander sammen med. Slik kan vi ta fisken der den er tilgjengelig, og unngå unødig drivstoff forbruk.

5. Naturavtalen er et rammeverk for alle. Hvordan kan vi sikre at alle samfunnsaktører og hele myndighetsapparatet i denne regionen tar sin del av ansvaret for å gjennomføre naturavtalen og stanse tapet av natur innen 2030?

Det må lages en handlingsplan med konkrete føringer som er målbare, primært på nasjonalt nivå. Planen må deretter tilpasses ulike regioner og næringer slik at de er samfunnsmessig, teknisk og økonomisk gjennomførbare. De nasjonale myndighetene må ha det overordnede eierskapet til planene og sørge for samordning av problemstillinger som strekker seg på tvers av regioner og på et nasjonalt nivå.

6. Hva trenger kommuner, næringsliv og andre av kunnskap og virkemidler for å ivareta naturen bedre i denne regionen?

Det er behov for helhetlig og kunnskapsbasert planlegging og forvaltning på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Næringslivet trenger mer ressurser til å forske på skånsomme fangstmetoder. Havforskningsinstituttet må styrkes på arter som vi ikke har stor kommersiell drift av. Vi trenger mer kunnskap om kunnskapsfattige bestander, som kveite og breiflabb. Vi trenger også

kunnskap om fritidsfiskets påvirkning av naturen, ref. hummer som har mer enn 35 000 påmeldte fiskere i 2023! Gjør oppmerksom på at vi bare har om lag 10 000 registrerte yrkesfiskere.

Endringer i klimaet medfører også at mens noen bestander minker, så kommer andre bestander til. Vi må derfor være i stand til å fremskrive forflytning av bestander.

7. Hvilke andre grep enn vern kan vi ta for å sikre langsiktig beskyttelse og bevaring av viktige naturområder (jfr. mål 3 i naturavtalen)

Område som allerede er verna/bevart - f.eks. hummerfredning, trålfrie soner, verneområder (kysttorsk, nasjonalparker, fuglefredning og RTC-stenging), områdebasert forvaltning (tobis) må kartlegges.

Fiskeri er en historisk viktig næring som er grunnen til at vi råder over store havområder. Fiskeri er også en fremtidsnæring som skal fortsette å skape store verdier for Norge ved høsting av bærekraftige, klimavennlige og sunne råvarer. I den sammenheng er man avhengig av sjømattrygghet av hensyn til omdømme, men også for å ivareta livet i havet.

Land og sjøarealene må i større grad sees i sammenheng. Andre næringers påvirkning må kartlegges. Det må bli økt søkelys på og forebygging av avrenning og utslipp fra land og næringsvirksomhet ved og i sjø. Det må stilles strenge krav til rensing og bruk av beste tilgjengelige renseteknologi.

8. Med utgangspunkt i 2050-utvalgets hovedanbefalinger (se lenke), hva bør klimameldingen prioritere å følge opp, sett fra ditt ståsted?

Klimameldingen må prioritere å ikke påføre fiskerinæringen så store miljøavgifter at muligheten for å utvikle næringen stopper. Det må være en realisme og gjennomførbarhet i målene, og næringen må være i stand til å ta del i utviklingen.

Vi trenger en styrking av forskningsinstitusjoner, og spesielt Havforskningsinstituttets langsiktige arbeid med overvåking av fiskebestander og havmiljø er viktig.

9. Hvordan legge til rette for en rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet, og hvordan bør en klimapolitikk som når klimamålene innrettes slik at den har legitimitet og aksept i samfunnet?

Det er dessverre mangel på kunnskap om fiskerinæringen i alle lag i befolkningen. Dette er både næringens eget ansvar å gjøre noe med, men også noe myndighetene med sine departementer og politikere må ta ansvar for.

Vi må se ulike næringer i sammenheng i et helhetlig perspektiv. En nasjonal rettferdig omstilling som er gjennomførbar for de ulike næringer må til for å skape legitimitet og aksept i samfunnet.

Med hilsen
Sør-Norges Fiskarlag

Janita Arhaug
Daglig leder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.